ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΤΟΧΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΜΦΥΛΗ ΙΣΟΤΗΤΑ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Λεκτική και σωματική βία

Βάσια Τσάμη
Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Γλώσσας και της Διδασκαλίας της, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Βιβή Θώμου
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Λεξικολογίας και Διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Νικολέτα Παναγάκη
Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Κοινωνιογλωσσολογίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Αναστασία Μουντουφάρη
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Γλωσσολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Εύα Βοσκάκη
Απόφοιτη Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Εύα Μανουσέλη
Υποψήφια Διδακτόρισσα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

3η ενότητα:
Λεκτική και σωματική βία

Ενδεικτικές Τάξεις: Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου
Διάρκεια: 3 διδακτικές ώρες

Σε αυτήν την ενότητα:

- Θα μελετήσουμε διάφορες μορφές λεκτικής και σωματικής βίας.
- Θα συζητήσουμε ποια είναι η οπτική του θύματος και ποια είναι η οπτική του θύτη.
- Θα δούμε με ποια έμφυλα στερεότυπα συνδέεται η οπτική του θύματος και με ποια η οπτική του θύτη.
- Θα αναλύσουμε ποιοι λόγοι κάνουν τον θύτη να δρα και το θύμα να σωπαίνει.

https://sarkarinokrinews.in/tag/stereotypes/

1) Διαβάστε προσεκτικά τα ακόλουθα αποσπάσματα από τη συνέντευξη γνωστής ηθοποιού που εξιστορεί μια εμπειρία κακοποίησης, καθώς και την απάντηση του σκηνοθέτη τον οποίο κατηγορεί:

ΗΘΟΠΟΙΟΣ: «Αυτό που βρήκα και συνάντησα όλη τη χρονιά που συνεργάστηκα μαζί του ήταν μια απίστευτης έντασης ψυχολογική και λεκτική βία εντός και εκτός σκηνής. Εξάρσεις και περιστατικά θυμού, απαξίωσης, ειρωνείας, καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.»

«Έβαλα την αξιοπρέπειά μου κάτω από το θέατρο, έβαλα τον φόβο μου πάνω για να μην πουν ότι έκλεισε το θέατρο αυτή.»

Πηγή: https://www.youtube.com/watch?v=HmVPE_DY5Xc

ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ: «Μιλάμε για μια υποτιθέμενη εργατική διαφωνία, διαφωνία εργασίας, η οποία θα μπορούσε να λυθεί με έναν πολύ απλό τρόπο, πηγαίνει κανείς στον εργοδότη, λέει μου φέρεται άσχημα, σε παρακαλώ πολύ αν δεν σταματήσει θα πάω στην επιθεώρηση εργασίας. Τίποτα απ' όλα αυτά δεν έγινε.»

Πηγή: https://www.youtube.com/watch?v=YKBvdNgSf1s

α. Τι είδους βία περιγράφει η ηθοποιός;
β. Πώς απαντά ο σκηνοθέτης στην καταγγελία της;
γ. Ποιο μήνυμα θέλησε να περάσει η ηθοποιός προς το κοινό για τη βία και την κακοποίηση;

2) Δείτε προσεκτικά το ακόλουθο βίντεο:

Πηγή: https://www.youtube.com/watch?v=LFCS03yBy2Y

α. Πώς παρουσιάζεται ο βασικός χαρακτήρας στο συγκεκριμένο βίντεο; Σχολιάστε τον τρόπο ομιλίας, τις εκφράσεις του προσώπου και τις κινήσεις του.
β. Πώς νομίζετε ότι αισθάνεται η γυναίκα στην οποία απευθύνεται; Πώς φαντάζεστε τη στάση και τον τρόπο αντίδρασης της γυναίκας;

γ. Πώς απευθύνεται ο άντρας στο τρίτο πρόσωπο που παρακολουθεί τη συγκεκριμένη σκηνή; Τι μήνυμα του στέλνει; Γιατί;
δ. Υποθέστε πως είστε εσείς το τρίτο πρόσωπο, ο μάρτυρας στη σκηνή αυτή. Ο άντρας σάς λέει διαρκώς «Μην ανακατεύεσαι!». Πώς θα απαντούσατε;

3) Δείτε την παρακάτω διαφήμιση:

Πηγή: https://youtu.be/7VyFT8gg6_4

α. Πώς προβάλλεται ο άντρας και πώς η γυναίκα στη συγκεκριμένη διαφήμιση;
β. Διακρίνετε κάποιου είδους βία; Αν ναι, τι είδους βία εντοπίζετε;
γ. Ποια στερεότυπα αναπαράγονται μέσα από τη συγκεκριμένη διαφήμιση για τον άντρα και ποια στερεότυπα για τη γυναίκα;
δ. Σύμφωνα με το ακόλουθο δημοσίευμα, γιατί επικρίθηκε η συγκεκριμένη διαφήμιση; Συμφωνείτε;

Απαραδεκτη και σεξιστικη η διαφημιση .... ΜΕ ΤΙΣ ΜΠΑΜΙΕΣ!

Τη διακοπή μετάδοσης της απαράδεκτης διαφήμισης κακού χιούμορ με θέμα τον άντρακλα, την αφελή σύζυγό του και τις μπάμιες, ζητά με έγγραφη καταγγελία της προς το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και το Συμβούλιο Ελέγχου Επικοινωνίας η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, η οποία γράφει χαρακτηριστικά: Πρόκειται για τη διαφήμιση, στην οποία άντρας ονειρεύεται ότι επιστρέφει τη σύζυγο στην πεθερά του. «Η εν λόγω διαφήμιση», επισημαίνει η Γενική Γραμματεία Ισότητας, «ουσιαστικά απογυμνώνει τη γυναίκα από την ανθρώπινη αξία της, εξισώνοντάς την με αντικείμενο και εμπόρευμα, για την προώθηση του προϊόντος που διαφημίζεται. Οι προβαλλόμενες απόψεις παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του Συντάγματος.

Διασκευή / Πηγή: 1Newsgr.com (https://bit.ly/32LYWGH)

4) Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω άρθρο:

Όταν ο ανήρ φοβείται τη γυναίκα

Για πολλά χρόνια ο 40χρονος από τη Νυρεμβέργη κακοποιούνταν χωρίς, στην ουσία, να προβάλλει αντίσταση ή να μιλά για αυτά που περνούσε. «Είναι πολύ ταπεινωτικό για έναν άντρα», λέει όταν επιτέλους ξεκίνησε να μιλά για όσα έζησε. «Η γυναίκα μου με χτύπησε όσο κανείς άλλος», προσθέτει και κοιτά στο έδαφος από ντροπή.

Τον Απρίλιο η κατάσταση εκτροχιάστηκε. Η σύντροφος του 40χρονου κάλεσε την αστυνομία και εκείνη θεώρησε ότι ο φίλος της ήταν ο θύτης. Ίσως επειδή κατάγεται από την Ισπανία, είναι ψηλός και εύσωμος. «Οι προκαταλήψεις αυτές είναι πολύ διαδεδομένες στις κοινωνίες μας», λέει ο 40χρονος. Οι αστυνομικοί τον πίστεψαν μόνο όταν είδαν κάτω από τα ρούχα του μώλωπες στα χέρια του και άκουσαν ηχογραφήσεις με απειλές και ύβρεις σε βάρος του.

Δεν σε παίρνουν στα σοβαρά όταν καταγγέλλεις τη σύντροφό σου.

«Πιστεύουμε ότι ο ανδρισμός είναι σχεδόν συνώνυμος με τη δύναμη. Ο άντρας είναι ο προστάτης, το στήριγμα της οικογένειας. Ένας άντρας που χρειάζεται βοήθεια είναι ένα πολύ δύσκολο ζήτημα για την κοινωνία μας», λέει ο Ματίας Μπέκερ και προσθέτει ότι όταν ένας άντρας καταγγέλλει τη γυναίκα του κανείς δεν τον λαμβάνει υπόψη. «Η αστυνομία προτείνει απλά να περάσει μια νύχτα σε ένα φίλο του και να μιλήσει την επομένη πολιτισμένα στη γυναίκα του».

Διασκευή / Πηγή: dw.com (https://bit.ly/3ayHfhi)

α. Τι είδους βία περιγράφεται στο συγκεκριμένο άρθρο;
β. Τι είδους προκαταλήψεις υπάρχουν για τον άντρα και τη γυναίκα σε τέτοια περιστατικά βίας;
γ. Γιατί οι άντρες συχνά δεν καταγγέλλουν τέτοια περιστατικά βίας;

5) Η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων του Πανεπιστημίου Κρήτης ζητά τη βοήθειά σας στην υλοποίηση μιας καμπάνιας για την ισότητα των φύλων.

α. Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και εντοπίστε σύγχρονες τηλεοπτικές διαφημίσεις. Στη συνέχεια, παρουσιάστε:

- πώς προβάλλονται σε αυτές τα φύλα και
- τι είδους απόψεις, ιδέες, στερεότυπα αναπαράγονται για τον άνδρα και τη γυναίκα;

Δείτε για παράδειγμα την ακόλουθη διαφήμιση:

Πηγή: https://www.youtube.com/watch?v=ZUVzB6Kn-0k

β. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα να φτιάξει ένα τηλεοπτικό διαφημιστικό σποτάκι στο οποίο να προωθείται η ισότητα των φύλων. Τα διαφημιστικά αυτά σποτάκια θα προβάλλονται ή στο τοπικό κανάλι της πόλης σας ή στη διαδικτυακή σελίδα του σχολείου σας.

- Να σκεφτείτε το σενάριο, δηλαδή μια ενδιαφέρουσα ιστορία που θα προβάλλει τη βασική ιδέα της διαφήμισης. Μπορείτε να προβάλλετε την ισότητα διαφημίζοντας ένα οποιοδήποτε προϊόν ή υπηρεσία.
- Ποιοι θα είναι οι πρωταγωνιστές της διαφήμισης; Μοιράστε τους ρόλους μεταξύ σας.
  - *Οι πρωταγωνιστές της διαφήμισης μπορούν να είναι και άντρες και γυναίκες, ώστε να εκπροσωπούνται στη διαφήμιση ισότιμα.*
- Φτιάξτε τους διαλόγους. Να θυμάστε ότι η ανισότητα των φύλων προβάλλεται:
  - *από τον τρόπο που μιλάμε και από τις λέξεις που χρησιμοποιούμε*
  - *από τον τρόπο που παρουσιάζουμε στερεοτυπικά τα φύλα.*
- Να προσθέσετε και σκηνοθετικές οδηγίες. Φανταστείτε τα σκηνικά και τα κοστούμια που θα φτιάξετε.
  - *Να θυμάστε ότι οι χρωματικές και οι ενδυματολογικές επιλογές συχνά αναπαράγουν στερεότυπα για τα φύλα.*
- Μην ξεχάσετε να βρείτε ένα σλόγκαν για τη διαφήμισή σας.
- Μπορείτε επίσης να βιντεοσκοπήσετε το διαφημιστικό σας σποτ, χρησιμοποιώντας κάποια κάμερα (π.χ. την κάμερα ενός κινητού τηλεφώνου).

6) Η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων του Πανεπιστημίου Κρήτης ζητά τη βοήθειά σας στην υλοποίηση μιας καμπάνιας για την ισότητα των φύλων, φτιάχνοντας μια αφίσα. Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και δημιουργήστε τέσσερις αφίσες που να προωθούν την ισότητα των φύλων.

- **Σκεφτείτε έναν πρωτότυπο τρόπο διατύπωσης του μηνύματός σας.**
- **Εμπλουτίστε την αφίσα σας με εικόνες, σχέδια ή κολάζ που να ενισχύουν το μήνυμα που θέλετε να προωθήσετε.**
- **Η αφίσα μπορεί να είναι σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.**

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε αρχικά για τη ΜΚΟ «Σημείο για τη Μελέτη και την Αντιμετώπιση της Ακροδεξιάς» και αποτελεί προσαρμογή της πρωτότυπης εκδοχής του.